

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones prestantissimi viri Ro||berti de Latio: ordinis
Minoru[m] sacre theologie professo||ris: pontificis
Aquinatis**

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.ccccxiiij. vi. no.Maij.

Sabbato. iij. do. in. xl. de vitio co[n]te[n]tionis. Sermo. xxxvij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70607)

Sabbato post Reminiscere. Ser. XXXVII

municatio esset notoria. Nam si occulta est non est euitadus excoicatus in publico: ne pdatur crimē. Hodie tñ p decretum cōstantien. phibita est hmoi participatio in diuinis quoad excoicatos denūciatos in ecclia et nominatim. Ipe tñ excoicatus sciēter participās in diuinis non euadit mortale pccm. Quinto se paraf a fidelium pfortio: qz nō pōt participare cū alijs fidelibus: nec ipsi cū eo in comedēdo: vel bibēdo: vel salutādo: vel loquēdo: excepri casibus q ponuntur. xj. q. ij. c. qm. in tertu et in glo. de qz bus loco suo plenius dicem. Sexto se paraf excoicatus a quolibet actu legitimo. Tñ nec testificari pōt: nec accusare nec aduocare: nec iudicare: et iudicata p eū cū notoriū esset: nō tenerēt: nec absoluerent: nec ligare: nec eligi pōt ad platurā seu dignitatē nec eligere. Solum ad pdicationē admitti pōt: sicut et infidelis: vt p uertaf ex doctrina ad veram pnam et obedientiā. de pte. di. f. c. eps. Septimo se paraf post mortē ab ecclia sica sepultura: qz nō pōt sepeliri in ecclia vel i cimiterio: sed extra sicut animalia bruta. Nec dēz deferrī cū mō cōsuetō fidelium ad eccliam: nec possunt p eo fieri orōnes solēnes seu officij nisi prius absolueret post mortem a sica: qd fieri pōt qñ apparerent signa pditionis aī mortē: et qñ qñ absolutionē. Exēplū est de illis scimonia lib: quas beatus Bndictus excoicauit ppter loquacitatem suā: q post mortē earū sunt vise exire de sepulcris et de ecclia qñ celebrat et dicebat officij: quas cūz brūs Bndictus recōciliasset: nō sunt amplius vise exire sicut refert Greg. ij. dial. li. Nō sint igit xpiani obstinati ad obediēdū spemnes ecclias cēsuras: et excoicationes paruipēdentes: qz vt dicit in. c. nihil. xj. q. ij. Nihil sic dēz formidare xpianus qz se parari a corpore xpi. A ptumacibz itaqz et inobediētibus et excoicatis aufert de us gratiā suā quā nobis ei obediētibus largiat in hac vita: deinde pducens ad ethera regna: q sūt bndictus in eternū

et in secula seculoz. Amen.
 Sabbato post Reminiscere: de pctō contentionis qd vt plurimum ex vana gloria ori solet. Sermo. xxxvij.

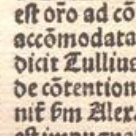

Igitur patri suo.

ecce tot annis seruius tibi et nunqz mādatū tuū preterui. Lu. xv. c. et i euāg. hodie. Propriū est eozū qui inanis glorie vēto impellunt libenter cōtēdere. Qd vitiū reprehēbile inuentū est in filio seniore: de quo euāgelū meminit. Nolebat em itroire domū sed pteēdebat nō solū cū seruis: sed etiā cū genitore suo. Et qm ad pntē integritatē requirit vt oia vitia deponant. Cū hō cōtentio que ex vana glia nascit periculosa possit esse atqz dānabilis: icar co de ipsa in hoc sermone dicemus: de qua tria mysteria erūt declarāda.

- Primū dicitur diffinitionis.
- Secūdo abominationis.
- Tertiū determinationis.

Quid sit pteō et quō pōt fieri vel ppter emulationē: vel ppter disputationē: vel ppter litigationē. Cap. i.

Primū mysteriū declarādum dicitur diffinitio. In quo qd sit contētio videamus. Et non loquimur de cōtentione que est oīo ad cōfutandū vel confirmandū accommodata qui color est rhetoricus: vt dicit Tullius i rhetorica: sed loquimur de cōtentione put est vitiū. Et sic diffinitio huius Alex. in. ij. sum. hoc mō. Cōtētio est impugnatio veritatis cū confidētia clamoris. Est ergo cōtēdere verbis cōtra aliquem tendere. Voc autē fieri potest tripliciter.

- Primo rōne emulationis.
- Secūdo rōne disputationis.
- Tertiū rōne litigationis.

Primo pōt aliquis cōtēdere cū alio rōne emulationis et inuidie. Nam aliqui sunt qui ita diligūt suos et gloriā eoz vt non possint sine displicentia famam et virtutes alioz audire: et dicentibus

Sabbato post Reminiscere.

atq; narrantibus obstant et perdicunt: Talis fuit contentio que fuit in Corinthijs conuersis ad fidem: quos Paulus reprehendit. f. 1. Cor. 1. dicens: Obsecro vos fratres per nomen dñi nri iesu xpi: vt id ipsum dicatis oēs: et nō sint in vobis scismata. Scitis autē perfecti in eodē sensu et i eadē scia. Significatus est em̄ mihi de vobis fratres mei ab his que sunt doēs: quia contentiones sunt inter vos. Hoc autē dico quod vnusquisq; vestrū dicit: Ego que dem sum Pauli: ego vero Cepherego autē xpi. Diuisus est xps: et. iij. c. Cū em̄ sit inter vos zelus et contentio: nōne carnales estis: et huiusmodi homines ambulatis? Cū em̄ que dicit: ego quidē sum Pauli: alius autē: ego Apollo: nōne homines estis? Quid ergo est Apollo? Quid vero Paulus? Ministri eius cui credidistis. Et vnusquisq; sic cepit dñs dedit. Ego plantavi. Apollo rigauit: sed deus incrementū dedit. Itaque neque qui plantat est aliquid: neque qui rigat: sed qui incrementū dat deus. Exstimabat nāque illi Corinthij quod quia meliore et maiore esset baptizatus: ille maiorem gratiā assequeret: quasi homines darent gratiam. Similiter etiā contendebant romani et iudei conuersi ad fidem. Dicit enim Hieronimus in prologo in eplam ad Romanos. Romani qui ex iudeis et gentibus crediderunt: hi superba contentione volebant se alterutrum superponere. Nam iudei dicebant: Nos sumus populus dei que ab initio dilexit et fouit. Nos circūcisi et genere Abrahā sancti descendimus ex stirpe. Nos de egypto signis dei et virtutibus liberati: mare sicco pertransimus pede. Nos per quadraginta annos expti sumus mirabilia magna dei. Nos soli digni sumus accipere leges et vocem dei loquentis audire. Nobis promissus est xps: ad quos ipse venisse testatur. Dicit enim Mat. xv. Nō super missus nisi ad oues que perierunt domus israel: cum vos canes potius que homines appellauerit. Non est ergo equum vt vos hodie idola deserentes cōparemini nobis. Contra gentiles dicebāt:

Quanto maiora circa vos dei beneficia narraueritis: tanto maioris criminis reus vos esse monstrabit. Semper enim his oibus ingrati fuistis. Nam ipsi per dibus quibus pertransistis mare: postea ante idola ludebatis. Adhuc vobis fastidium fuit: et semper in deserto contra deum murmurastis. Sepe deum ad iram provocastis: et ad vltimū christus in lege et prophetis promissum occidistis. Nos itaque vobis digniores sumus: qui vt de christo audiimus mor in eum credidimus. Ideo per prophetam de nobis dñs ait: Populus quem nō cognoui seruauit mihi ps. xvij. Unde constat nos nō ex industria: sed ex ignorantia deliquisse. Vis ergo altercantibus apostolo mediū inter eos oēs: eorum contentiones dirimens: ad vnam concordiam eos adducere: ostēdis nullos eorum meritis suis esse saluatos: quia omnes iudei et oēs gentiles sub peccato tenebantur: sed per dei gratiam liberari sunt. Ideo dicitur Rom. ij. Non enim est personarū acceptio apud deum. et. iij. c. Nō est em̄ distinctio: oēs em̄ peccauerunt et egent gloria alicuius gratia dei. et. x. c. Ois qui credit in illum nō confundetur. Non est em̄ distinctio iudei et genti. Nam idē dñs oim̄diues in oēs qui inuocant illum. Sic et discipuli Johannis baptiste forte contendeabant de Johanne baptista et de xpo. Sic et quoti die contendunt aliqui de predicantibus de doctoribus: de fundatoribus religionum: et de sanctis. Pro quibus facit exemplum illud quod ponitur in legēda Johannis baptiste. Quod duo doctores erant famosissimi: quorum vnus in magna deuotione habebat Johānem baptistam: alius vero Johānem euangelistam. Cuius quilibet satis sanctū suū cōmendaret: et alterius alteri preferret: tandem cōcluserūt se velle facere publicā disputationē ad p̄biam dū quis maior esset. Sed nocte precedente disputationē Johānes baptista appuit suo deuoto: et Johannes euāgelista: suo: reuelātes que disputationes tale dimitterēt: quia ipsi bene cōcordabant in celis: ita et ipsi

deberent cōcordare in terris: et deſumum in ſupernis viderēt hanc veritatē. Se-
cun do pōt quis cōtendere cōtra alium
rōne diſputationis. Que ſm Alex. ſi fie-
ret p declaratione mētis et ſeruato mō
debito nullū eſſet pctm̄. Sed ſi fieret ex
quadā titillatione honoris et glorie ve-
niale pctm̄ eſſet: ſicut fuit in aplis: de q̄
bus dicit Lu. xxiij. Facta eſt cōtentio inter
eos quis eorū videret eſſe maior. Ipſi
enim tunc vt dicit Tho. ij. q. xxxviii.
nō cōtendebāt cū intentione impugna-
di veritatē: q̄ quilibet defendebat qd̄
ſibi verū videbāt. Erat tñ in eorū cōten-
tione deordinatio: q̄ p̄debat: de quo
nō erat contendendū. ſ. de primatu ho-
noris. Nōdam enim erāt ſpūales: ſicut
dicit ſibi glo. iō dñs cōpeſcuit eos. Sed
nūqd̄ licitū eſt diſputare cū hereticis?
Ad hoc reſpōdet Alex. in. ij. q̄ hereticus
aut eſt ab ecclia p̄ſus p̄pter pertinacem
ſiniam: aut non. Si primo mō tunc
nō eſt cū eo habendū p̄liū: iuxta illud
ps. xxv. Nō ſedi cū cōſilio vanitatis. Et
de hoc apls ad Titū. ij. c. ait: Hereticus
hoiem poſt p̄imā et ſecūdam correptionem
deuita. Unde heretici poſt damnationem
nō vocant ad cōſilium: ſicut ps.
xxiiij. q. ſ. c. maiores. Si hō heretici ad
huc ſunt incorrigibiles: licitū eſt cōtens-
dere et diſputare cū eis vt ad fidē reuo-
cent: vel vt falſitas eorū alijs manifeſte-
tur. Voc aut̄ intelligendum eſt de p̄ba-
tis in doctrina: q̄ periculofus eſſet ſim-
plicibus cū hereticis diſputare. Tertio
pōt quis cōtendere cōtra aliū rōne liti-
gationis: ſicut faciunt multi qui omnē
ſententiā p̄xi querunt infringere: et
clamoſis vocibus multiplicatio neq̄
verborū volūt vincere. Et ſm Tho. ij. q. ij.
vbi ſ. ſi cōtentio fiat p̄pter notabilem
impugnationem veritatis: aut iniuriā
vel damnūm p̄ximis: ſicut facere ſolēt
procuratores et aduocari: peccatum eſt
mortale.

¶ Abominādū eſt vitium cōtentionis:
tum q̄ reddit hoiem exoſum: tū p̄pter
honorē: tum etiā propter ſcandala

que inde ſequuntur.

Cap. ij.

¶ Scundum myſterium decla-
randum de contentione di-
citur abominatiōis. Eſt em̄
abominabile propter tria b-
vitiū.

Primo p̄pter cōfuſionē.

Secūdo p̄pter honorationem.

Tertio p̄pter deriuationē.

¶ Primo p̄pter cōfuſionē: p̄tētio nāq̄
facit ipſos cōtentioſos abominabiles et
exoſos hoibus: ſimiles canibus quātus
ad actū: et demonibus quātus ad maliciā
Quis nā nō vituperabit hoiem ſemper
clamantē cōtendentē paratū ad oīa cō-
tradicere: ſiniam ſuā verā vel falſam ſu-
perbe et pertinaciter defendentē. Ideo
Aug. ait: Nihil eſt ita ſimile actib⁹ de-
monū ſicut litigare. et Prover. xvj. Hō
peruerſus ſuſcitāt lites. et xviii. Labia
ſtulti miſcent ſe rixis: et os eius iurgia
puocat. et iterum. xvj. Vir inſpiciens for-
dit malum: et in labijs eius ignis arde-
ſcit. et xvij. c. Semp iurgia ſunt malus:
angelus aut̄ crudelis mittet cōtra euz.

¶ Secūdo abomināda eſt cōtentio p̄pter
honorationē. Eſt quidē hō qui cōtētio-
nes fugit dignus honore. Vñ Prover.
xx. Honor eſt hoī q̄ ſeparat ſe a cōtētio-
nibus: oēs aut̄ ſtulti miſcēt ſe cōtumes-
lijs. et Paul⁹. ij. Tim. ij. Stult⁹ aut̄ et ſi-
ne diſciplina q̄ſtiones deuita: ſciens q̄
generāt lites. Seruū aut̄ dñi nō opz li-
tigare: ſed māſuetū eſſe ad oēs docibile
patientē cū modestia corripientē eos q̄
reſiſtunt veritati. Quanti aut̄ meriti ſit
apud deū nō p̄tendere: clarū eſſe poteſt
p̄ illud qd̄ legit in vitis patrū. Quāte
ſcō Machario vox inſonuit ad euz di-
cens: Nōdū ad menſurā duarū mulie-
rum veniſti que habitant in prima ci-
uitate. Eūq̄ queſuiſſet Macharius et
inueniſſet eas: conuerſionē earū inters-
rogauit. Ipſe hō dixerūt q̄ erāt mulie-
res duorū fratrum: et per quinq̄ annos ſi-
mul fuerāt: nec verbū p̄tentioſum fecer-
rāt: nec vnq̄ aliqua earū dicto vel facto
aliā cōtristauerat. Quō audies Macha-

Sabbato post Reminiscere. Ser. XXXVII

rius bene edificatus recessit. Tertio est abominanda prentio ppter deriuationem: ab illa siquidē sepe deriuatur plurima scandala: odia: dissentiones: rixae: quāq; post verba venit ad verbera. Propterea dicitur Eccl. xj. Ab vna scitilla auget ignis: et ab vno doloso auget sanguis. Et. xvij. c. Vis festinas effundit sanguinem.

¶ Non est contēdēdū cū potētiōibus se: nec cū diuitibus: neq; cū loquacibus et linguosis.

¶ Tertium mysterium contēplādū de contentione dicitur deterriminatio. Nam licet nō sit cuius aliquo contēdēdū: verūtm̄ sapiēs enumerat tria hominū genera.

Primi sunt potentes.

Secundi locupletes.

Tertij linguati.

¶ Primi cū quibus non est litigādum neq; contēdēdū sunt potentes. Unde Eccl. viij. Non litiges cū homine potēte: ne forte incidas in manus illius. Potentes autē dicuntur oēs superbi vel superiores dñi plati et parētes: cū quibus non est contēdēdū. ¶ Secūdi sunt locupletes et diuites. Unde Eccl. vbi. s. dicitur: Non contēdas cū viro locuplete: ne forte ecōtra constituat tibi litē. Mulros perdidit aurū et argentū: et vsq; ad cor regū se extendit et conuertit. Et licet periculosum sit cū talibus cōtenderet verbis: tñ periculosus est litigare factis. O quot pauperes voluerunt cum diuitibus in iudicio cōtendere siue p possessionibus ab eis occupatis siue p pecunijs et alijs rebus usurpatis: et tandem diuites preualuerūt. Unde enim dicit sapiens Proverb. xix. Diuitie addunt amicos plurimos: a paupere autē et hi quos habuit separantur. Et Psal. xj. q. iij. c. pauper. ait: Pauper dū non habet quid offerat: nō solū audiri contemnitur: sed etiā cōtra veritatē opprimitur. Litotiolatur auro iusticia: nullamq; reus pertimescit culpam quam redimere nummis existimat. Nec tm̄

pauperibus: verū etiā et diuitibus huiusmodi litigia sunt dānosissima. quoniam vt ait Ehyb. lib. iij. epistolarū. Longa questio litigantiū nō tam auget patrimonio q̄ euertit. ¶ Tertij cū quibus nō est contēdēdū sunt hoies linguati et sine ratione loquētes. Unde Eccl. viij. Nō litiges cū hoie linguato: et non struas in ignem illius ligna. Sunt de huiusmodi genere mulieres garrule loquaces et litigiose. vir vna domus reperit in qua non sit huiusmodi pestis macula. Contēdit mulier nunc cāvno: nunc cū alio: nunc cum viro: nunc cum socru: nūc cum nuru: nunc cum vicina: estq; contentio illi velut cibis. De hac Sapiens Proverb. xix. dicit: Lecta iugiter pstantia litigiosa mulier. q. d. q̄ qui habitat in domo persillante qñ vult declinare stulticiū in vno loco inuenit in alio: ita q̄ nō inuenit requiem. Sic et ille qui mulierem habet litigiosam in domo. Ipsa equidem est venenū amarissimum turbans oia bona: q̄ vt scribitur Prover. xvij. Melior ē buccella sicca cū gaudio q̄ domus plena victimis cum iurgio. Quisnam valet expugnare quot odia aut scandala exorta sunt: et indies oriū vidētur inter patrem et filium: inter fratrem et fratrem: inter vicinū et vicinū propter prentiones mulieris. Sed audiant viri qui sensu et rōne mulieres superare debent salubre consiliū quod illis datur. Si in domo sunt duo germani simul cohabitantes et inuenierint litigantes vxores: caueant ne et ipsi litigent: sed potius vnusquisq; aduocet suā et verbis vel factis corrigat illā: prout necessitatibus viderit expedire. Sic faciant viri vxoribus: sicut patres familias subditis suis. Iustum namq; est inuicem supportare et non omni verbo contrariū referre sermonē. Ideo aplos Epb. iij. di. Obsecro vos ego vincitūs in dño vt digne ambuletis vocatione qua vocati estis cum omni humilitate et mansuetudine: cum patientia supportantes inuice in charitate: solliciti fieri

Ust qd h. l. qm d. m. y.

Dominica Oculi. Sermo XXXVIII

uare unitate spūs i vinculo pacis: quā nobis largiat deus pcedēs hic grām: et in futuro gloriam. Amen.

Dominica Oculi i mare de ira dei: q̄ efficitur remediū esse potest ad inducendum hoies ad penitentiā. Sermo. xxxviii.

Enit ira dei in

filios diffidentie. Doctores gētū verba sunt ista originaliter ad Ep̄. v. et in epla presentis diuice.

Efficacissimū remediū arbitratus sum peccatoribus vt ad penitentiā redeāt ante illorū faciē pponere terribilitatē et honorē iracūdie dei. Nā vt Aug. ait in ij. li. de doctrina xpiana. Plerosq̄ in credulos misericors dei patētia lōga peccare facit intrepidus: q̄ deū nō arbitrantur peccatorū suorū vltorē. Nos igitur huic periculo providere volētes in presenti sermone de ira dei erimus verba facturū. Et licz multis infectum gustum habētibus grauiā sint huiusce modi verba: tñ humilibus et deuotis vi debūtur animarū languētū medicina. Inquit em̄ Aug. xxij. q. iij. c. ipsa pietas. Molestū est medicus furētī frenetico: et pater indisciplinato filio. Tñ nō propterea neganda est infirmo medicina: nec a filio disciplina est auferenda. Ad hoc vocati sumus vt clamem? et arguamus et detestemur delicta: annūcie musq̄ tremēda iudicia dei. Per Elaiā enim. lviij. c. dñs ait: Clama ne cesses: quasi tuba exalta vocē tuā: et annūcia pplo meo scelera eorū. Propterea vtar verbis Diero. ad Palmachiū et Oceanū dicētis: Adulari nō possum: nec fratrem meū decipiā: et me sermo percutiat Salomonis q̄ ait: Verba adulatorum mollia sunt et hec feriūt interiora ventris. Pro salute itaq̄ et correctiōe peccatorū de ira dei secure loquimur: de q̄ tria mysteria pncipalia erūt p̄teplāda.

Primū d̄: contēptibilitas.

Secundum terribilitas.

Tertium p̄pinq̄itas.

Quod pleriq̄ contēnūt irā dei: vel q̄ cogitant deum nō esse: vel quia credunt ipsum non irasci: vel quia diu expectant illos deus.

Capitulum. i.

Rimū mysteriū p̄teplandū de ira dei d̄: contēptibilitas. In quo videre libet quare est q̄ multi audietes loq̄ de tremēda ira dei: illā non trimer: sed potius vt experiētia docet rideo contēnūt. Et colligi possunt huius erroris tres principales rationes.

Prima d̄: stulte cogitationis.

Secunda false opinionis.

Tertia diuturne expectationis.

Prima rō quare a multis nō timeat ira dei: d̄ stulte cogitationis: qm̄ stulte cogitant deū nō esse. Pro quibus querimus. Utrū possit aliq̄s cogitare nō esse deū? Et videtur q̄ nō: q̄ vt ait Ansel. Deus h̄m animi cōceptionē est: quo nihil melius nihilq̄ maius excogitari p̄t. Sed maius est qd̄ nō p̄t cogitari nō esse q̄ qd̄ p̄t. Ergo cū deo nihil maius possit cogitari deus esse: ita est qd̄ nullo mō p̄t cogitari non esse. Sed cōtra arguitur per textū. Job. Damas. Dicit em̄ sic: Intantū p̄ualuit pernicioza malicia hoim: vt dicant nō esse deū. Et Tullius li. i. de natura deorū ait: Quidā dixerūt totā de dijs imortalibus opinionē factā esse ab hoibus sapientibus reipublice causa: vt quos rō non posset eos ad officiū regium ducerent. Respondet dñs Boet. dist. viij. primi li. q̄ cogitare cū assensu aliquid nō esse: p̄t puenire dupl̄. Aut ex defectu intelligētis: aut ex defectu intelligibilis. Defectus intelligētis est cecitas vel ignorātia ob quā: q̄ ignorat rē: cogitat ipam nō esse. Cōtingit aut̄ dupl̄ ceter esse cognitionē de aliquo ente: scz si est: et quid est. Intellectus aut̄ noster deficit in cognitione diuine veritatis quantū ad cognitionē quid est: nō aut̄ quātū ad cognitionē si est. Et hoc ait Damas. Cognitio existēdi deum nobis naturaliter est inserta. Et Aug. de fide